

Ludakkal, kácsákkal udvartok megteljen,
 Tehéntekek, kecskétek mindig kettőt eljen.
 Hegyen völgyön áldás tinéktek feleljen,
 Lucina nálatok sűrűn innepeljen.

Pujkátok, csibétek megne pépesedjen,
 Diótok és máktok megne férgesedjen,
 Az uj szalonnátok avassal kérkedjen,
 Háztetőt, nálatok régi moha fedjen! —

Magzatitok Istentfélők, 's jók legyenek
 Köz jóra, derék mód' úgy elkészüljenek,
 Hogy hamvatok fölött, nem korcsok 's szégyenek
 Áljanak; de jó hírt, 's áldást gerjeszsenek! —

Itt van énekemnek vége valahára,
 Ha méltat Nő is, mint Nősz barátságára;
 Tizenkét Hó előtt, jövök paszitára,
 Tejt, turót, 's egy gidát viszek konyhájára.

Néhai T. T. Sikos István'
 N. Győri volt Ev. Pap' írásaiból.

11.

Szépművészeti szó, némi kifogás felett.

Képeket, almanachokban is, másutt is, különböző szempontból szoktak még műveltebb cyclushoz tartozó emberek is tekinteni; 's így okunk sincs bámúlni, midőn a' képek felőli ítéletek is olly sokfelé ágaznak-el. Az 1836-diki Auróra' bírálatában (Honművész 1836 II-dik szám, 13-dik lap) ezeket olvassuk: „*A' képek mind gyönyörűek; de Ref. megvallja, hogy őt némileg üresen hagyák,*

midőn az almanach textusával minden kölcsönös viszony nélkül, csak úgy ott állni látá őket; sőt fájdalmat érzett, midőn közöttük csak egy honi metszésre sem találhatott. --- Bajza az ő pompás külsejü és sikerült textusú zsebkönyvéhez ugyan annak megfelelő pompás metszvényeket is akart adni, 's három év óta adott is; de Ref. többek véleményét a' magáéval egyesítve azt hiszi, hogy a' szerkező úr könyve sokkal nagyobb érdeket gerjesztene maga iránt, ha először a' textussal egybefüggő 's textust világosító, másodszor honi metszvényeket kapcsolna Aurorájához, mint ezt Kisfaludy Károly cselekedte is."

Az én alázatos véleményem, sőt meggyőződése is, e' tárgy körül az, a' mi volt idvezült Kazinczy barátunké, ki, midőn Igaz Sámuel barátom, a' Hébe' jó igyekezetü kiadója, Bécsben az öröklétre olly korán áltszenderült, egy azon időtájban hozzám küldött levelében ezt írta: „*Igazunk halálán, édes barátom, senkinek nincs nagyobb oka keseregni mint nekem; én benne nem csak egy szeretetre méltó, szerény és minden pedantismustól ment, tisztalelkű barátomat; hanem hű segédemet is vesztettem-el, és olyat, a' ki által némelly kíványaim teljesedést értek. Illyen volt az, hogy Hébe a' darabokból vett haszontalan rezekek helyett, a' művészség' remekeit vette, 's kevés eseteket kivéven, olyakat, melyek méltók voltak felvételni.*“

Itt tehát a' magyar literátorok' dicsőült Nesztora szinte *haszontalan* rezekeknek nevezi a' zsebkönyv' tárgyaiból vetteket. Megvallom ugyan, hogy ezt mondani egy kissé merész nagyítás volt; mert az almanachi textusból vett metszvényeket, ha relative értem, egészen haszontalanoknak még sem

tudnám mondani; mindazáltal igen sokkal kevésbre tudom én is méltatni az almanachi tárgyakból vett képeket, mint az ollyakat, mellyeket jeles művészek azok' kezei után másoltanak, kik e' világon a' festőművészetek' iskoláinak legremekebb mesterei valának. Én képek között, ha már nemzeti érdek után kell szólanom, legtöbbre becsülöm jeles honfiaiuk' jól eltalált képeiket. *) Egyébiránt könyvekben és akárhol is úgy tekintem a' képeket általánosan, mint képcsarnokokban, hol a' műv' fő érdeme nem más, hanem a' tökély. Valamint másutt, úgy almanachban sem keresem azt, hogy honi művész' műhelyéből került e épen a' kép, 's Magyarat ábrázol e? Így olly alaknak, p. o. hol az ő Magyar husos fej, horgas or, leomló haj, itt kisodrott, amott torzomborz bajusz, sűrű pagonyt képező szakál, herculesi izmos lábikrák 's tb. bélyegezik; ám-bár honi művész adá is, és benne lássák is némelyek a' nemzetiség' ragyogó ideálját: elébe tenném Palmyra' romjait is remekül adva, vagy egy hajótörés' borzasztó de hív rajzolatját. Ki almanachokban nem a' textusból választott, hanem egészen más képeket nyújt olvasóinak, kivált remekeket, inkább kettős hasznót szerez publicumának és kettős győgyört, mert a' textus 'is a' kép is más tárgyú, 's így kettős a' szellem' éldelése. Ezen okból a' könyvtárgyi metszvényeket nem igen tudom többre becsülni mint a' divatképeket, mellyek között néha szinte vannak igen szépek. Megvagyok győződve, hogy a' ki csak ugyan művészeti szempontból tekinti a' képzőművészetet, e' részben bizonytal kezdet fogand velem. Vallyon elmellőzhetlen szükség e metszvényben is — még pedig hibás metszvényben — látnunk azt,

*) E' részben a' F. M. O. Minerva eddigi 40 képeiért méltó a' köszönetre.

mit a' textusban *olly* élénk színekkel láttunk lerajzolva, hogy annak képmását képzeletünk' bájtűkre legott előnkbe varázsolja? Mutassák a' szép tableau-kat színészeink ügyesen, ha könyvekben nem látjuk is azokat. El is hiszem, hogy az érintett óhaj-tás, melly a' Honművészből, a' Rajzolatokban és a' Szemlélő melletti Literaturai lapokban is nyilatkoz-taték; jobbadán a' Szép-nem' óhaj-tása; mert a' mű-vészlet e' neméhez érő tudósink bizonyosan nem azt fogják kérdeni: mit? hanem: miként? Előtte leg-alább igen száraz és lelketlen textus lenne az, melly-nek tartalmát vagy egyes helyeit metzvény által kel-lene *világossá* tenni. Mi a' honi metzvények' nem-léte miatti fájdalmat illeti, ki volna, kinek az érzé-kenyen nem fájna? De ki tehet erről? Ha valaki p. o. a' bécsi jeles képtárt nézegeti, van e oka ne-heztelést mutatni azért, mert ott a' legremekebb rajzok nem Függer, Stöber, John 's egyéb bécsi festők és metzzők által készülnének, hanem Correg-gio, Titian, da Vinci, Reni Guido, Cantarini, Ra-phael, Carracci, Dominichino, Rubens és más kül-honi remekművészek által? Ha némellyek nemzeti buzgalomtól elfogultan megelégednének is honi fes-tők 's metzzőktől jött akármilly képekkel; nem fog-nának megelégedni azok, kik a' magas fokra vitt művészetnek barátjai. Már pedig, ha valahol, zseb-könyvekben bizonyosan remeket várunk képekre nézve is, mert azokban a' kép szintűgy műlátvány (Kunst-Ausstellung) mint a' benne találtató irott tárgy. Végezetül azt mondom tehát, hogy zsebköny-vi tárgyból vett képeket kívánni almanachokban, ha szép nem ohajtja azt, ártatlan kívánat, 's a' men-nyire lehet, legyen is teljesítve; honi művészek-től adattokat kívánni sérfras kívánat, szent kívánat; vaj-ha mindenkor teljesíthető lenne! De azért a' kül-önben jó almanach, idegen tárgyú 's külhoni mű-

vészek által készült képek mellett is jó almanach leend minden műphilosoph előtt. Fontoljuk-meg a' dolognak minden oldalát, és gondoljuk-meg, hogy nekünk képzőművészeti akademiánk nincs; külhazákban tökélyesíthetnék ugyan magokat festőink 's metszőink; de ott áll e még most hazánk, hogy illy művészi fáradság és szorgalom a' művésznek nálunk, nem méltó jutalmat, hanem csak tisztességes kenyeret is adna? Vallyon mi kellene több, ha a' bíráló az Almanach tárgyaival megelégszik, és képei felől is azt vallja, hogy azok mind gyönyörűek?

N. Apáthi Kiss Sámuel.

12.

Veszteségünk.

Barátimhoz !

„Az idő hatalmas orvosszer; az idő mindent elfelejtet.“ Ezzel szoktuk édes barátom, kesergő barátunkat enyhítgetni, ezzel mind magunkat is, az élet számtalan vizsálya között. 'S én azt hiszem: hogy e' vigasztalóbeszédi alap félig igaz, félig hamis. Tán elhiszed, hogy itt nem ábrándozó nem az élet szigorú balságain csüggedező 's nyugtot lelmi nem tudó szív beszél hozzád; mert a' millyen erőtlenség vagyok mint föld' gyermeke, olly erős a' lelkem ott, hol férfias türesnek és magamegyőzésnek van helye. Csak azt engedd tehát nyíltan megvallanom, hogy midőn valamelly nagy veszteség körül a' szív-